

HÄCKFÅGELINVENTERING I LÖTEN 1974 - 1975

av

Åke Pettersson

Inl e d n i n g

För att få kunskap om lämpliga metoder vid restaurering av sjö-
bottnar startade länsstyrelsen 1972 ett vatten- och vegetationsreg-
leringsförsök i Löten beläget i Västra Kvismaren. Kvismare fågelsta-
tion fick 1974 i uppdrag att genomföra en häckfågeltaxering i området.
Detta för att kunna registrera de förändringar av fågelfaunan som kun-
de väntas med anledning av gjorda biotopingrepp.

B i o t o p b e s k r i v n i n g

Löten var innan markbearbetningen startade en c 15 hektar stor
sankäng med videbuskage och grästuvor. Blankvatten fanns endast vårar
efter snörika vintrar. Inga häckfågelinventeringar finns från den ti-
den, men av äldre anteckningsböcker framgår att enstaka par gulärta,
upp till 4 sjungande gräshoppsångare, buskskvätta och sävsparv notera-
des liksom några par enkelbeckasiner troligen häckade.

Restaureringsåtgärderna i Löten har noggrant beskrivits av SONDELL
& THORSSELL (1974, 1975), varför de här endast kort summeras. Efter en
invallning 1972 brändes fjolårsgräset våren 1973 av på större delen av
området. För att underlätta markbearbetningen pumpades vatten bort och
en traktor med jordfräsaggregat bearbetade sedan större delen av ytan.
Vatten pumpades in i juli och Löten blev snabbt en rastplats för ett
hundratal änder och vadare. En nederbördsfattig vinter följde och våren
1974 pumpades vatten in på nytt. Ett svårfunnet läckage gjorde att
vattnet sakta sjönk, vilket till hösten skapade idealiska förhållanden
för vadare (ANDERSSON 1975). Våren 1975 skedde en ny inpumpning av vat-
ten till samma nivå som våren innan. En kraftig avdunstning till följd
av den varma sommaren och ett fortsatt smärre läckage gjorde att vatt-
net sjönk cirka två decimeter. En frodig växtlighet - jättegröet (*Gly-
ceria maxima*) nådde exempelvis två meters höjd - gjorde området mindre
lämpat för våtmarksfåglar under sommaren och hösten 1975.

I n v e n t e r i n g a r

År 1974 genomfördes 14 inventeringar, varav 4 på kvällen och nat-
ten, under tiden 14 april - 20 juni och 1975 12 inventeringar, varav 2
nattetid, under tiden 9 april - 3 juni. En genomsnittsinventering har

tagit en timma och startat strax efter soluppgången. Två tredjedelar av inventeringarna har utförts av författaren, medan resterande genomgångar har gjorts av två personer. Den av SVENSSON (1975) beskrivna revirkarteringsmetoden har tillämpats och Löten ingår från och med 1975 i Svensk Häckfågeltaxering. För att göra störningarna så små som möjligt har inventeringsrouten alltid följt vallarna runt området.

R e s u l t a t

I tabell 1 redovisas resultatet av inventeringarna 1974 och 1975. Första året var ett försöksår med ofullständigt kartunderlag över området. Jämförelser får därför göras med försiktighet. Några arter är dock värda att kommentera. Åtta par simänder karterades båda åren. Antal anddrakar under maj har varit en bra bedömningsgrund.

Tabell 1. Karterade fågelrevir i Löten. Antal 1974 och 1975 samt förändringen mellan åren.

Art	1974	1975	Ändr 74-75	Art	1974	1975	Ändr 74-75
Gräsand	3	5	+2	Sånglärka	4	1	-3
Kricka	3	0	-3	Kråka	1	0	-1
Snatterand	2	3	+1	Björktrast	1	0	-1
Knipa	1	1	0	Buskskvätta	4	2	-2
Knölsvan	1	2	+1	Sävsångare	9	9	0
Rörhöna	0	1	+1	Trädgårdssång	1	0	-1
Sothöna	2	3	+1	Törnsångare	1	2	+1
Tofsvipa	4	1	-3	Ängspiplärka	6	5	-1
M strandpipare	1	0	-1	Sädesärta	0	1	+1
Enkelbeckasin	11	4	-7	Gulärta	9	6	-3
Fiskmås	1	0	-1	Bofink	1	0	-1
Skrattmås	1	0	-1	Hämpling	0	4	+4
Fisktärna	1	1	0	Gulsparv	2	2	0
				Sävsparrv	15	16	+1
Summa våt- marksfåglar	31	21	-10	Summa övri- ga arter	54	48	-6

Enkelbeckasinens kraftiga nedgång från 11 till 4 par kan bero på att stora arealer våren 1975 hade långt fjolårsgräs mot kort året innan och på att vatten pumpades in vid en senare tidpunkt våren 1975. Arten är f ö svårinventerad; markspelande individer och nedslagsplatser efter flyktspel har utgjort de bästa indicierna på revirens läge. Tofsvipornas minskning kan, förutom på nämnda biotopförändringar, bero på att fler par attraherades till maderna i Löten den torra våren 1974. Således häckade 1975 tre par tofsvipor på en intilliggande åker mot inget året innan. Mindre flockar av näringssökande hämplingar i fröställningar av gråbo, målla och pilört var en vanlig syn våren 1975 och artens fyra par detta år mot inget året innan kan möjligen för-

klaras av en ökad tillgång på föda.

D i s k u s s i o n

För att göra Lötén attraktiv för olika arter av våtmarksfåglar måste i fortsättningen det högvuxna, snabbt expanderande, jättegöröet hållas nere. Som framgår av artikeln om naturvården på sid 19 har slåtter av dessa områden skett under hösten.

R e f e r e n s e r

- ANDERSSON, E-B, 1975. Några anmärkningsvärda fågelobservationer vid Kvismaren. I Verksamheten vid Kvismare fågelstation 1974, s 41 - 42. Örebro.
- SONDELL, J & THORSSELL, S, 1974. Naturvårdsåtgärder i Kvismaren 1973. I Verksamheten vid Kvismare fågelstation 1973, s 37 - 40. Örebro.
- SONDELL, J & THORSSELL, S, 1975. Naturvårdsåtgärder i Kvismaren 1974. I Verksamheten vid Kvismare fågelstation 1974, s 30 - 34. Örebro.
- SVENSSON, S, 1975.Handledning för Svensk Häckfågeltaxering. Lund.

